

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicacionis, Patrociniij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons VI. Ex Epitaphiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

in quo plerique sicut mortuum ex oculis, ita & ex animo dimittunt; Ita ut is verè clamare possit cum Davide Ps. 30. *Oblivioni sum datus tanquam mortuus à corde.* unde Messirelli. de anim. dicit talibus defunctis contingere id, quod oris Struthionis contingere solet; sicut enim Struthio foveam in arena facit, in eaque ova ponens fabulo operit, eumque ab ijs recesserit, statim oblitiscitur, & nunquam ad ea redit, donec per calorem arenae ardore solis calefactæ pulli excludantur; Tunc enim primum eos recolligere & nutrire incipit. Sic amici ponentes defunctum in sepulchrum, statim eum post exequias deserunt, & non recordantur, nisi fortè post longum tempus, quando jam ardore solis justitiæ excoctus est, & purgatorio exijt. Nimirum rectè Poëta dixit. *Donec eris felix (in vita) multos numerabis amicos: Tempora si fuerint nubila (post mortem) solus eris: Itaque excitandi Auditores, ut non sint socij mensæ duntaxat, sed etiam in die necessitatis permaneant, & amicitiam suam affectu & effecta tantò constantius ostendant, quantò accuratius Defunctus leges amicitiae erga illos observavit.*

FONS VI.

Ex Epitaphiis.

Ex hoc fonte duplicis Generis conceptus desumi possunt, scilicet communes pluribus, & proprii privati Personis; utriusque in hoc convenerunt, quòd Exhortator pro Exordio dicat, se pro more recepto Epitaphium Defuncto composuisse. Idque pro solatio & ædificatione publicè nunc proponitur, explicaturumque.

Itaque I. Ex occasione thematis: *Sancta ergo & salubris est cogitatio pro Defunctis exorare.* 2. Mach. 12. Dicere potest Exhortator se præsentis Defuncto breve quidem Epitaphium composuisse, sed quod multam in se materiam consideratione dignam contineat, esse autem huiusmodi.

Hic requiescens clamito,
Precèsque supplex flagito.

Id est:

Nie lig ich / vnd schrey übersich /
Geh nicht fürüber / bett für mich.

In hoc Epitaphio quatuor consideranda offerat. 1. Particulam *Ubi* faciat pulchras Anritheses. Ego prius tam formosus, nunc adeo deformis; prius ditissimus, nunc pauperimus; prius nobilis, nunc abjectus; prius amabilis, omnibus nunc exosus: sic nempe vanitas vanitatum, & omnia vanitas, nilque sub sole permanens. 2. Particula *Ubi*: non in lecto molli, ut olim, sed terrâ durissimâ; non in prelo stragulo, sed tumba ignobili; non plumis teneris, sed vermibus & serpentibus imersus, secundum corpus; quoad animam verò ubi jaceam, quomodo explicabo? Jaceo scilicet in mediis flammis, & tenebris inexplicabilibus tormentis, horrendo Dæmonum aspectu cruciata, omni memetipsum juvandi virtute atque potentiâ privata, omni solatio & refrigerio carens. Hinc clamor ad vos: *Schrey über sich!* id est usurpo illa verba Jobi, cap. 19. *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei.* qui tot beneficia à me accepistis: vos, qui tam sincero à me affectu temper amati fuistis: vos, qui opem vestram in omni casu offerendam toties spondidistis: vos, qui amicitia jura inviolata servaturos vos toties pectastis: vos, inquam, vos miseremini. Nunc enim tempus acceptabile, nunc dies salutis, imò necessitatis. Miseremini, quia non digitus DEI, quo minora ejus opera denotari solent; sed manus Domini, quo grandia illius opera significantur, tetigit me, itaque tetigit, ut verè de meis doloribus & tormentis illud S. Bernardi ex parte usurpare possim. Nec lingua valet dicere, nec littera exprimere, expertus potest dicere,

Quid sit hic pœnas luere.

3. Sed fortè quæritis, Quid petam? aut quomodo misereri debeatis? ah nolite timere, non multum petam; non peto, ut Aurum, quod vobis tam charum est, expendatis: Non peto, ut longas & molestas peregrinationes instituatis: non peto, ut graves pro me labores assumatis: Hoc unum peto: *Schrey nicht für über/ bett für mich.* Quis tam tenue obsequium negat? Certè non immerito animæ defunctæ olim, dum duo Religiosi in Cæmeterio deambulantes nullam orationem pro eis obtulissent, Conquestæ sunt dicentes: Hi, qui præterierant, non dixerunt: Requiescant in pace. Cum verò iidem Religiosi redissent, & dixissent: Ecce benediximus vobis: responderunt illæ: DEUS illuminavit vos; sed & S. Brigitta olim

olim vocem animarum clamantem audivit; Domine, da charitatem illis, qui potestatem spiritualem, ut magis participes fiamus orationum; da omnibus, qui nobis succurrunt, centuplum in hac vita. Et sanè non immeritò has preces desiderant; quia ut Joan. Gerson l. 1. de Defunctis docet, oratio pro mortuis semper habet suum effectum, quando fit pro illo, qui est in gratia, & eget satisfactione; Hæc enim ex majori fide procedit, quàm ea, quæ fit pro viventibus. Hinc etiam animæ tam copiosè rependunt gratiam per ejusmodi preces factam, uti apparet in illo, quem toties, quoties cæmeterium transibat: *Pater & Ave* pro ipsis dicentem tam potenter ab hostibus cum in cæmeterio occidere volentibus defenderunt, uti in Spec. Exempl. V. Defuncti legitur. Itaque quivis sibi dictum putet, illud Prov. 6. *Discurre, festinus suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis in calceam respicientibus. Ne dormiant palpebra tua. Tunc implebitur illud Tobie 12. Quando orabas cum lachrymis & sepeliebas mortuos, & derelinquebas prandium tuum, & mortuos abiecedebas per diem in tua domo, & nocte sepeliebas eos, Ego obtinui orationem tuam Domino.*

II. Ex occasione thematis: *Statutum est hominibus semel mori.* Heb. 9. explicari potest sequens Epitaphium:

HODIE MIHI,
CRAS TIBI.

Circa quod Epitaphium duo possunt inculcari; *Mortis memoria.* Hinc Salomon Eccl. 7. *Melius est ire in domum luctus, quàm ad domum convivii; In illa enim finis cunctorum advenietur hominum, & vivens cogitat, quid futurum sit.* Ex item Eccl. 7. *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Hinc & Noë accepta secum in arcam Adami ossa post diluvium suis Filiis in orbem dispersit pro salubri mortis memoria retinenda distribuit. vide *Pitiorium Im allgemeinen Klaghaus* con. 37. & P. Drex. *Prodr.* c. 1. §. 40. & seq. 2. *Præparatio ad mortem:* quia, ut S. Aug. Ep. 80. ait, in quo quémque invenerit suus novissimus dies: In hoc eum comprehendet mundi novissimus dies: quoniam qualis in die illo quisque moritur, talis in die illo judicabitur; ostendatur ergo, optimam præparationem ad mortem.

esse optimam vitam. vid. Pist. l. c. con. 35, Drex. in Prodr. c. 3. §. 16. & 17. Thom. Kemp. l. 1. c. 23. §. 6.

III. Ex occasione thematis: *Desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo.* Phil. 1. Explicari potest hoc breve Epitaphium:

Quo vadam, Nescio.

Abire cupio.

Valete posthumi.

Previ sequemini.

Circa quod tria inculcanda. 1. *Incertitudo salutis*; quia nescit homo, utrum odio vel amore dignus sit. Eccl. 9. 2. *Desiderium moriendi* propter tres præcipue causas, quia scilicet mors est finis miseriarum, Janua vitæ, & solutio debiti universalis. vide Drex. in Prodr. c. 3. §. 12. Pistorium *In Klageaus* conc. 32. 3. *Dispositio ad mortem* juxta illud Isaia 38. *Dispone domui tua, quia morieris tu, & non vires.* vid. Pistor. l. c. conc. 35. n. 6.

IV. Ex occasione thematis: *Vigilate, quia nescitis diem, neque horam.* Math. 25. Applicari potest sequens Epitaphium:

Sta Viator.

Hæc mihi lapidea memoria posita,

Imò tibi, Qui hæc legis.

Quisquis es, vigila, dum vigilas.

Et in rem tuam maturè propera.

Horas nemo scit. Vale.

Circa quod tria inculcanda. 1. *Incertitudo mortis*, de qua rectè S. Jacobus Apostolus c. 4. *Ecce nunc, qui dicitis, hodie aut crastino die ibimus in illam civitatem, & faciemus ibi quidem annum, & mercabimur, & lucrum faciemus, qui ignoratis, quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? vapor est ad modicum parcens, & deinceps exterminabitur; pro eo ut dicatis: Dominus voluerit, & si vixerimus, faciemus hoc aut illud.* vide Drex. in Prodr. c. 1. §. 19. 20. Thom. Kemp. l. 1. c. 23. §. 2. & 7. 2. *Vigilantia*, nam ut S. Greg. lib. 12. moral. ait: *Ad hoc Conaitor noster latere nos voluit finem nostrum, diemque mortis esse incognitum, ut, dum semper ignoratur, semper proximus esse credatur. Et tantò quis ferventior sit in operatione; quanto*

quando & incertus est de vocatione: ut, dum incerti sumus, quando moriemur, semper ad mortem parati debeamus venire; sic enim, ut idem in homil. sint lumbi, ait, mors ipsa, cum veneris, vincitur; si prius, quam veniat, semper timeatur; vide Drex. in Prodr. cap. 1. §. 28. & 37. Thom. Kemp. l. c. 63. & 64. 3. Præparatio futurorum bonorum, juxta sapientissimum Salomonis, Eccl. c. 9. monitum: Quodcumque potest facere manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò in properas. vide Drex. l. c. §. ult. & c. 25. §. 2.

V. Ex occasione thematis: *Magnus dies Domini, & terribilis valde, & quis sustinebit illum?* Joël. 2. explicari potest hoc Epitaphium:

Quid agam hîc;
Quæris Viator?
Diem iræ,
Calamitatis & miserix.
Diem magnam & amaram
Valde ego exspecto.
Tu cogita,
Et time.

Circa quod duo inculcanda. Primò *Judicii divini severitas*, de quo S. Job. cap. 9. *Verebar omnia opera mea, sciens, quòd non parceres delinquenti.* Potest etiam comparari *judicium cum Examine Studiosorum pro ascensu*, dicique tantò magis commendandum esse, hoc *judicium*, quantò optatior est locus, ad quem ascendunt, qui bene steterint: Et quantò *miseriosior* locus, ad quem detruduntur, qui in hoc Examine fuerint re-jecti. 2. *Præparatio solida ad hoc Examen*, quæ consistit in hoc, ut bene componamus nomen cum verbo, id est, nostram cum divina voluntatem; *Non enim adveniente die iudicii quaeretur à nobis, quid legimus, sed quid fecimus: Nec quàm bene diximus, sed quàm bene viximus.* vide Drex. in trib. l. 2. c. 9. & 10. Item lib. 2. c. 5. Thom. Kemp. l. 1. c. 4. §. 1. 2. & 7.

VI. Ex occasione thematis: *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Eccl. 7. explicari potest hoc Epitaphium:

Utinam

Utinam scyeres, Viator;
& intelligeres,
& novissima provideres.

Circa quod explicari potest, quàm efficax medium ad peccata vitanda sit cogitatio frequens novissimorum, & præcipuè mortis, à qua reliqua omnia suam vel felicitatem, vel infelicitatem desumunt. Certè hanc ob causam Christus nulli à se resuscitato monitum aliquod (quemadmodum aliis à se sanatis dederat) reliquit, eò quòd pro Domino ipse mortis effectus (ut S. Aug. putat) fuerit locutus. Sed & S. Paulus cum in civitate Troade Eutichius per fenestras cecidisset, statim sermonem abruptit, quia, ut S. Chrysostronus ait, ipse casus pro Doctore fuit. vide plura & erudita apud Pistor. *In Ringhous. conc. 37. & Drex. in prodr. c. 1. §. 2. 3. & 39.*

VII. Ex occasione thematis: *Ibit homo in domum æternitatis sua, & circumibunt in terra plangentes.* Eccl. 12. proponi fructuosè, & explicari sequens Epitaphium poterit:

Siste, Viator, & audi.

Momentum, unde pendet æternitas;

Ah quanti momenti sit istud momentum,

Ritè perpende.

Circa quod imprimis breviter explicetur, quid sit, & quàm longa ac tremenda æternitas. Deinde, quomodo hæc æternitas ab unico momento, videlicet supremo vitæ articulo dependeat, ostendatur; & tandem subiinferatur, quantã curam & sollicitudinem meritò quisque gerere debeat, ut, cum nesciat, quando hoc momentum illuxerit, quovis momento paratus sit ad momentum hoc bene finiendum; nam, ut S. Augustinus de discipl. Christi. rectè dixit: *Latet ultimus dies, ne observentur omnes dies serò parantur remedia, cum mortis imminent pericula.* Demonstratur denique, quomodo, & quàm studiosè hoc momentum defunctus observârit.

VIII. Ex occasione thematis: *Discedite à me maledicti in ignem aeternum.* Matth. 25. explicari potest hoc Epitaphium:

Instruct. VII.

G g

Ut

Ut quid diligis vanitatem & mendacium,

O Viator,

Momentaneum est, quod delectat:

Æternum, quod cruciat.

Circa quod explicari potest in primis, quàm verè omnis terra vita æternitati comparata non nisi momentum dici queat, id quod etiam S. Augustinus in Pl. 36. egregiè ostendit, cum ait: *Quid appendis cum infinito quantumcumque finitum decem millia annorum, decies centena millia, si dicendum est millia millium, que finem habent, cum æternitate comparari non possunt.* Ex quo inferatur, quàm stultè agat, qui delicias hoc unico momento percipiendas æternis tormentis metatur, id quod eleganter S. Chrysostomus hom. 20. ad Populum hanc similitudine offendit: *Si quis intra centum annos non solum nocte suave, latumque somnium vidisset, & centum annis puniretur, an appetendum hoc somnium foret? quod æternum est somnium ad centum annos, hoc est, presens vita ad futuram, imò multò minùs, & quod est gutta ad pelagus, hoc æterni sunt ad futuram æternitatem.* Unde suadendum, ut omnes Fulconis exemplum sequantur, qui, cum quãdam nocte dormire non potuisset, cogitare secum cœpit: si hic in lecto molli jacenti, absque alio dolore, tam molesta nihilominus est cubatio, quantopere cruciabor. si in lecto igneo æternitatem jacere cogar? itaque per hanc cogitationem mutatus est, et mox vanitatibus mundanis valedicens, Cisterciensium Congregationi nomen dedit. Rectè igitur S. Augustinus apud Drexelium c. 6. de ætern. dixit: *Melior est modica amaritudo in faucibus, quàm æternum tormentum in visceribus.* Obiurgatur denique, quomodo hanc doctrinam defunctus obiurgavit.

IX. Ex occasione thematis: *Ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam.* Matth. 25. explicans prætext sequens Epitaphium:

Quid stas otiosus, ô Viator?
Quodcunque facere potest manus
Tua, instanter operare;
Æternitati laboras.

Circa quod narrari inprimis potest, quid Zeuxes Pictor celeberrimus querenti, cur tantâ diligentia suas picturas perficeret? responderit, nempe: Diu pingo, quia aeternitati pingo. dein inferatur, quantum verius hoc quivis homo de suis bonis operibus dicere queat, utpote quibus mercedem aeternam & inexplicabilem paratam esse novit; quam æquum proinde sit, ut omnia sua opera cum magna diligentia perficiat, semper in mente habens aeternitatem, dicensque: aeternitati laboro. Quam item nullum laborem aut difficultatem in suis Operibus occurrentem horrere aut fugere debeat, cum verè S. Hieronymus apud Drex. de aeter. c. 6. dixerit: *Nullus labor durus, nullum tempus longum videri debet, quo gloria aeternitatis acquiritur.* Itaque quivis in tali casu sibi occinat: *Momentaneum, quod cruciat, aeternum quod delectat.* Quae omnia, quomodo Defunctus inter opera sua tam præclara, inter labores tam multos & difficiles, & inter tam graves adversitates observaverit, breviter declarentur.

X. Ex occasione thematis: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corpora, prout gessit, sive bonum sive malum.* 2. Cor. 5. explicari potest Epitaphium à Siracide c. 38. compositum.

O Viator.

Memor esto Judicii mei.

Sic enim erit & tuum.

Vale, & vive,

Ut vivas.

Circa quod duo inculcari possunt, nempe 1. Mortis & Judicii. Certitudo (quoad substantiam) & incertitudo (quoad temporis circumstantiam.) Nam ut rectè S. Bernardus de Convers. ad Clericos cap. 14. ait, *Quid in rebus humanis certius morte? Quid hora mortis, incertius invenitur? Senibus quidem in ianuis, Adolescentibus in insidiis est.* vide Drex. in prode. cap. 1. §. 14. 19. 2. Observatio doctrinae à sapientibus datur: fac modò, quæ moriens facta fuisse velis. vide Drex. l. c. §. 42. & 46. & Thom. Kemp. l. 1. cap. 23. §. 4. & 8.

PRO INFANTE.

XI. Ex occasione thematis: *Paravit DEVS vermem in*

G g 2

ajclnju

ascensu diliculi in crastinum, & percussit hederam, & exaruit:
Jonæ cap. 4. Proponi & explicari potest hoc brevissimum,
sed saluberrimum Epitaphium:

Ne mirare,
Viator.
Dum aridum hoc cadaver aspicias.
Hedera Jonæ fuit.
Vale, & vide,
Cui fidas, & adhæreas.

Circa quod dici potest in sepulchrali cruce Infantem mortuum pictum esse, qui sub umbra hederæ recumbat, & si placeat, in Epitaphio loco nominis Jonæ, nomen parentis substitui potest, simulque duo inculcari. 1. *Fragilitas spei humana*, quæ pulchrè declarari potest per comparisonem illius cum hedera Jonæ, quæ subito ipsi gaudium magnum, iterumque summam tristitiam creavit. vide Drex. in Jo. & in prodrom. c. 1. §. 8. 2. *Adhæsiō & unio cum DEO*, juxta illud Pl. 71. *Mihi autem adherere DEO bonum est, & ponere in Domino Dux spem meam.*

Aliud.

XII. Ex occasione thematis: *Quasi flos rosarum in diebus vernis.* Eccl. 50. proponi & explicari potest pulcherrimum hoc Epitaphium:

Quid miraris,
Viator,
Tam citò extabuisse me?
Rosa fui.
Tu, si dia florere cupis,
Amaranthus esto.

Circa quod imprimis narrari potest Fabula, quam P. Drex. in Prodro c. 1. §. 34. narrat in hunc modum.

Amaranthus rosæ aditus dixit: O qualis flos rosa, quam formosus, quam amabilis Beatam de jure dixerim, ob odorem, ob formam, & ob colorem. O Regina florum. Cui Rosa, ego quidem, inquit, ô Amaranthe, forma prænitico, sed tempus brevissimum vivo; & quamvis nulla me manus violaret, nihilominus tabesco. Malim ego minùs habere formas & plures

& plus vitæ. Ex qua narratione duæ doctrinæ eliciendæ.
 1. Quam parùm vitæ huic fragili confidendum, ut de qua
 rectè dixerit Job. c. 14. *Homo quasi flos egreditur, & conteri-
 tur, & fugit velut umbra.* 2. Quam prudenter & meritò
 proinde alia vita, scilicet æterna quærenda sit, utpote quæ
 sola vera, jucunda, & æterna vita est.

PRO JUVENTE.

XIII. Ex occasione thematis: *Condemnat autem Iustus
 mortuus viros impios, & iuventus celerius consummata lon-
 gam vitam iniusti.* Sap. 4. explicari potest sequens Epita-
 phium:

Sta Viator,
 Et obstupescere
 Juvenis,
 Qui, quamdiu voluit, vixit,
 Hic sepultus est
 An non rarum Miraculum?
 Imitari potes,
 Si placet.

VALE,

Circa quod duo principia bene inculcanda. 1. Non lon-
 gissima, sed honestissima vita optima; nam bonum non est in
 temporis diuturnitate situm, sed in virtute; neque enim, qui
 cytharâ diu lusit, sed qui bene commendatur. vide Drex. in
 prodr. cap. 1. §. 35. 36. & cap. 3. §. 3. 2. Quisquis voluit,
 diu vixit; an non enim diu locutus est, qui paucis verbis per-
 suasit? an non satis cucurrit, qui palmam obtinuit? an non
 satis navigavit, qui in portum feliciter pervenit? vide Drex.
 l. c. §. 24.

Aliud.

XIV. Ex occasione thematis: *Ne intuearis vinum, quan-
 do flavescit, cum splenduerit in vitro color eius.* Prov. 23. Ex-
 plicari potest sequens Epitaphium:

Eheu dissilij,
Corporis & animæ facta,
Separatione.

Sed quid mirandum;
Vitrum fragile fui.

Cavete Juvenes.

Et vos thesaurum vestrum in
Vasis fictilibus
portatis.

Circa quod duo monita salutaria inculcari possunt. 1. Non esse mirandum, si DEUS interdum Juvenes mori ante tempus finat, quia ex materia fragili æquè ac viri ac senes compositi sunt; & præterea DEUS facit, ut Cotijs Rex Thraciæ, qui ne vitra occasio iræ aut furoris essent, si frangerentur, prius illa frangi iussit. vide Pistor. in Klaghaus. conc. 6. n. 3. 2. Admonendi Juvenes, ut sapiant hoc Exemplo, & sibi in futurum prospiciant, meminerintque, sibi contingere, quod Nobili cuidam per tria vitra seipis rupta de morte admonito evenit vide apud Pistorium.

XV. Ex occasione thematis; Si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Luc. 23. explicari potest hoc Epitaphium;

Sta Viator.

Et, si Juvenis es,
Vel meo Exemplo disce,
Morti non fidere.

Si decrepitis es,

Securim jam ad radicem postam

T I M E.

Si enim in viridi ligno hæc faciunt,
In arido quid fiet?

Circa quod duo specialiter inculcanda. 1. Ne juvenes nimis securè vivant, quasi extra periculum mortis positi; sed potius meminerint proverbii communis, quo dici solet: Man frag eben so viel Rätber, als Ruhe. Häut auff den Markt. Item quod Juvenibus mors in insidiis esse dicatur, atque meminerint semper cautè vivere debeant. 2. Ut senes meminerint, Me-

tem in januis esse, atque adeò ita se præparent, ut, cum venerit, & pulsaverit, statim aperiant illi.

Aliud.

XVI. Ex occasione thematis: *Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est,* Job. i. proponi potest hoc Epitaphium:

Quid amissum ploratis,

O Parentes, & Amici?

Depossum fui.

Quod suum erat, abstulit DEUS.

Quiescite.

Raptus sum

Ne malitia mutaret intellectum meum,

Et animum vestrum.

Circa quod duo specialiter inculcanda. 1. *Conformitas cum divina voluntate*, si meminerint Parentes & amici, DEUM esse plenissimum, & sapientissimum Dominum, atque adeò gravissimas habere causas, ob quas ejusmodi Juvenem ex hac ad vitam meliorem transferre voluerit. 2. *Gratulatio & Gratiarum actio ob beneficium*, quod DEUS per talem mortem Juveni & Parentibus exhibuit; dum ipsum à periculo damnationis, Parentes verò à gravibus curis, incommodis & damnis per ejus mortem liberavit. vide Pistor. conc. 6. 3.

PRO VIRGINE.

XVII. Ex occasione thematis: *Nolite flere super me, sed super vos ipsos flere.* Luc. 23. explicari potest hoc Epitaphium:

Cur inutiles lachrymas funditis,

O Amici?

Non extinguitur his aquis flamma

Me crucians, sed augetur.

Nolite ergo flere super me.

Sed super vos ipsos flere.

Circa quod duo iterum inculcanda. 1. *Inutilitas lachrymarum*, quæ plerumque in talibus casibus profunduntur. Ad

quem finem Historia de Matre Filium deplorante, & per hoc ab ingressu cælorum retardante, quæ supra jam est indicata, narrari poterit. 2. *Detestatio & dolor de peccatis circa tales liberos commissis, quibus sæpe parentes causam DEO dederunt, ut talem Filiam eriperet.*

Aliud.

XVIII. Ex occasione thematis: *Quid turbamini, & ploratis? non est mortua Puella, sed dormit.* Marc. 5. explicari potest sequens Epitaphium:

Quid Turbamini & Ploratis?

O Parentes?

Non est mortua Puella,
Sed dormit.

Ne ergo susciteris, neque
Evigilare faciatis dilectam,
Donec DEUS & ipsa velit.

Felicem interea noctem verbo, & facto

Apprecantes: Dicite:

Requiescat in Pace.

Circa quod duo monita suggerenda. 1. *Consolandi Parentes* dicendo, quàm meritò sperare possint, dormire tantum Filiam virginem, ob varia pietatis & virtutum Exercitia, quibus beatam mortem merebatur. 2. *Adhortandi eorum Parentes, & alii Auditores, ne lachrymis suis inquietum Filia somnum efficiant, sed potius, si somnus talis forte poenâs, & visiones Purgatorij, turbatus est, per varia pietatis & misericordiæ opera, causas tales removere studeant.* vide Pistor. conc. 8.

PRO SACERDOTE.

XIX. Ex occasione thematis: *Moriatur anima mea morte iustorum, & fiat novissima mea horum similia.* Num. 23. proponi potest Epitaphium dignissimum, quod omnibus Sacerdotibus pro exemplari sepulchralis Elogij proponatur.

Siste gradum Viator,
Adm. R. Dominus N. N. Sacerdos
Et Parochus hîc
Requiescit.

Qui vixit, ut dixit;
Obijt, ut vixit:
Vivit, ut obijt,
Id est:

In & cum Domino.

Aspice, & fac secundum Exemplar.

Circa quod duo potissimum commendanda. 1. Quod talis Sacerdos memor moniti Servatoris: *Et vos estote parati, quia, quâ horâ non putatis, Filius hominis veniet*: optimam præparationem ad mortem adhibuerit, vitam scilicet optimam & inculpatam, non ignarus videlicet communis proverbij: Sicut vita, mors ita: qualis mors, talis fors. *Wie das End, also d'ånd.* Nam ut rectè S. Augustinus l. 1. de civ. dixit; *Malâ mors putanda non est, quam bona vita præcessit; neque enim facit malam mortem, nisi quod sequitur ipsam mortem.* Unde meritò S. Bernardus ep. 105. hortatur: *Volo te mortem, nisi non effugere, certè vel non timere. Iustus quippe mortem etsi non cavet, tamen non parvet. Denique si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* 2. Quod idem Sacerdos sicut dixit, & locutus est in cathedra, ita vixerit quoque, id est, exemplo etiam, quæ prædicaverat, comprobârit. Memor saluberrimæ doctrinæ à S. Laurentio Justin. l. de conflict. intem. data, dum ait: *Dabis voci tuæ vocem virtutis, si, quod suavis, tibi persuaseris se prius cognoscaris; validior operis, quam oris vox est, fac, ut loqueris.* Non enim difficile æstimatur, quod jam factum conspicitur. Ostendatur ergo per aliquot exempla, quomodo doctrinæ à se datas impleverit.

PRO VIRO HONORATO.

XX. Ex occasione thematis: *Cùmque convertissem me ad universa opera, qua fecerant manus meæ; & ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi.* Eccles. 2. potest proponi sequens Epitaphium:

Sta Viator,
 Et quid de rebus mundanis
 Sentias, ab experto discce.
 Vanitas vanitatum, & omnia vanitas,
 Præter amare DEUM,
 Et illi soli servire.

Circa quod duo præstanda. 1. Ostendendum, quàm omnibus bonis mundi affluxerit Defunctus, ita ut jure cum Salomone l. c. dicere potuerit: Magnificavi opera mea &c. possedi servos & ancillas, armenta & boves, coacervavi aurum & argentum &c. & tamen cum ad hæc omnia se convertisset, nihil nisi vanitatem, & afflictionem animi, maxime ob se veram rationem reddendam, invenerit. Nimirum rectè dixit S. Augustinus l. 1. Conf. *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te*; ad imaginem quippe DEI facta anima rationalis, inquit S. Bernardus, cæteris rebus occupari potest, repleti non potest; capacem quippe DEI, quidquid DEO minus est, replere non potest; sicut nec vas triangulare à re figuram rotundam habente repleti potest. 2. Demonstratur, quàm verè dicatur, in solo amore DEI veram hominis felicitatem consistere; cum hic amor sit possessio DEI, atque adeò finis ultimus hominis; omnis autem rei felicitas in finis sui possessione consistat. Quare ostendatur, quomodo hunc finem sectatus sit Defunctus, & in usu suorum bonorum consilium S. Pauli. 1. Cor. 7. observaverit, suadentis, ut, qui utuntur hoc mundo, tanquam non utentes sint, eò quòd prætereat figura hujus Mundi.

PRO DIVITE.

XXI. Ex occasione thematis: *Dives, cum dormiret, nil secum auferet.* Job. 27. proponi potest sequens Epitaphium;

Ut quid divitias in Divitis
 Sepulchro quæris, O Viator.
 Eheu! universas mors abstulit.
 Tu, si sapias,
 Easdem in cælum præmitte.

Circa quod in primis dici potest, quantas divitias sibi congregaverit Defunctus, & quomodo eas uno momento mors abstrulerit, sicque verificaverit effatum Davidis Ps. 75. *Dormierunt somnum suum, & nihil invenerunt omnes viri Divitiarum in manibus suis.* Unde merito Christus Matth. 6. hortatus est: *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra &c.* Et S. Paulus 1. Tim. 6. *Divitiis huius seculi praecepe, non sublimè sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in DEO vivo.* Deinde ostendatur, quàm bene & prudenter his divitijs usus sit defunctus, dum scilicet in primis saluberrimum Psalmitæ Ps. 61, monitum observavit: *Divitia si affluant, nolite cor apponere.* Dein verò etiam exemplum prudentis Regis secutus sit, de quo Barlaam in vita Josaphat refert, quòd, cum adverteret, in regno suo consuetudinem esse, ut Rex non nisi unico anno regnare sineretur, & hoc finito in exilium mitteretur, intra hunc annum plerasque suas divitias in locum exilii præmiserit, in quem postea relegatus easdem cum gaudio invenit, & fruitus est. Excitentur itaque Auditores, ut & ipsi opes suas terrenas per Pauperum manus, aliòsque pios usus præmittere in cælum studeant; de reliquo autem veras divitias congregare conentur, de quibus S. Bernardus in S. Sexag. dixit: *Vera divitia non opes, sed virtutes sunt, quas sicum conscientia portat, ut in aeternum dives fiat.*

PRO HONORATA MATRONA.

XXII. Ex occasione thematis: *Fallax gratia, & vana est pulchritudo: Mulier timens Deum ipsa laudabitur.* Prov. 31. potest hoc Epitaphium proponi.

Sta Viator,
 Et formæ inconstantiam in
 Deformato cadavere agnosce.
 Olim Mariti delictum, formæ
 Miraculum, cheu! nunc esca
 Sum vermium,
 Sic nempe fallax gratia,
 Et vana est pulchritudo;
 Et sola Mulier timens DEUM
 Laudabitur.

Circa

Circa quod 1. dicendum, quàm rarâ pulchritudine & gratia venustate prædita fuerit defuncta; & quàm parùm illa ob salelem dotem superbierit, memor, quòd corpus etiam pulcherrimum nihil aliud sit, quàm sacus stercoreum, & simus nive tectus. Id quod pulchrè quondam Rex aliquis Aulicis pulchritudinem corporis plùs æquo admirantibus & prædicantibus ostendit, dum vas aliquod stercore refertum eleganter vestiri, faciémque venustissimam imponi, postea vero Aulicis iterum more suo tam raram venustatem laudantibus vestes auferri, & sic, quid lateret, ostendi iussit. Unde merito Domitianus, teste Patriarcha dial. c. 11. quidam Amico scribens, scias, inquit, nec gratius quiddam esse decore, nec brevius. Quamquam, etiamsi durabile, & perpetuum natura donum esset, non intelligo, quid tantopere expetendum habeat, iste non solidus, nec in ipso homine, nisi superficie tenus fulgens decor, multaque fœda contegens, & horrenda, levissimæque cutis obtentu sensibus blandiens & illudens.

2. Ostendatur, quàm prudenter hæc Domina secuta sit Diogenis consilium, qui videns formosum Adolescentem ob formæ gratiam amari, dixit illi: Quin operam das Adolescentens, ut corporis amatores ad animam transferas. Sed & Socratis consilium adjunxerit, Discipulis suis suadentis, ut speculum inspicerent, & si quidem pulchri viderentur, censerent, ne dignitatem corporis malis moribus fœdarent. Id quod studiosè illa observaverit, dum mentis puritati, in qua vera pulchritudo consistit, quæque auferri contra voluntatem non potest; ita studuit, ut jure de ea dici poterit: *Tota pulchra es, amica mea, & macula (præsertim deliberatè admixta) non est in te.* Excitentur proin Auditores ad eandem pulchritudinem amandam, & consilium S. Ambrosii sequendum l. 1. de Virg. dicentis: *Non possumus reprehendere divini Artificis opus, sed quem delectat corporis pulchritudo, multò magis delectet illa venustas, qua ad imaginem DEI intus est.*

PRO MERCATORE.

XXIII. Ex occasione thematis: *Negotiamini, usque domo venio.* Luc. 19. proponi potest sequens Epitaphium:

Quid

Quid quæris, Viator.

Jam taberna clausa est.

Jam Merces in cælum transmissa.

Tu quoque, si sapiis,

Vitam tuam Nundinis similem

Crede, & dum tempus est,

Strenuè negotiate.

Circa quod duo præstari debent. 1. ostendendum erit, quàm bene Vita nostra à S. Gregorio Nazianzeno & aliis Doctõribus Nundinis comparata sit, cum verè & vita nostra perinde ut Nundinæ, brevi tempore duret, & hoc ipsum tempus solum concessum sit ad Merces comparandas; post illam verò tabernæ claudendæ sint, tempusque & occasio negotiandi cessaturum. Unde meritò Christus dixit: *Negotiamini, usque dum venio.* Sed & S. Paulus ad Eph. 5. tam sollicitè monee: *Videte, Fratres, quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed quasi sapientes redimentes tempus.* 2. Ostendatur, quàm sedulò Defunctus Mercatoris non tam temporalis, quàm Spiritualis officium impleverit, mercèsque optimas & selectissimas compararit, nullam vitæ suæ partem sine fructu abire permittens, sed omnes & singulas actiones per intentionem, aliàsque conditiones ad meritum præscriptas sedulò observans. Unde & Auditores ad imitationem illis Siracidis c. 4. verbis excitari possunt: *Ne defrauderis à die bonos & particula boni doni non te praterat.* Et si difficilis videtur ejusmodi negotiatio, jubeantur Mercatorum Sæcularium industria & patientiam ob oculos ponere, illaque S. Augustini verba sibi applicare: *Potuerunt isti & isti ob temporale lucrum tanta ac talia agere ac pati, & tu ob æternum lucrum non poteris?*

PRO OPIFICE.

XXIV. Ex occasione Thematis: *Quodcunque, potest facere manus tua, instanter operare.* Eccl. 9. potest hoc Epitaphium proponi.

Sat laboratum est.

A modo jam dicit Spiritus, ut

Requiescam à laboribus meis,

Opera enim mea sequuntur me.

Tu

& gra-
illa ob
in pul-
e simus
Aulicis
prædi-
elegan-
ta verò
antibus
merito
eo scri-
ec bre-
natur
am ha-
cie te-
renda,
ludens
it Dio-
nem ob
Adole-
Sed de
tis, ut
cave-
t. Id
in qua
lanta-
Tota
te ad-
ed can-
abrosij
relen-
ulcri-
m DEL

Quid

Tu quoque, Viator, si similem
 Quietem desideras, similem
 Laborem ne recusa:

Circa quod ostendi in primis, potest quid ad laborem utilem & meritum requiratur, scilicet ut in nomine Domini, id est, propter DEUM, ejusque gloriam, & in gratia DEI, ac cum debita diligentia peragatur; & quomodo hæc omnia accuratè defunctus impleverit. 2. Pariter ostendatur, qualem requiem sibi invenerit, triplicem scilicet. 1. *corporalem*; cum teste Eccles. c. 5. *dulcis sit somnus operanti*. 2. *Spiritualem*, dum per laborem otium, & cum eo vitia profligans, quietam & securam conscientiam, quæ est quasi juce convivium, & suavissimus somnus, acquisivit. 3. *Æternam*, quia post mortem verificabitur de illo, quod S. David Ps. 117. dixit: *Laborem manuum tuarum quia manucabis, beatus es, & bene tibi erit*. Item illud Apoc. 14. *Beati mortui, qui in Domino moriuntur, amodo iam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis*. Excitentur proinde Auditores, ut, cum & ipsi, teste Job. c. 5. ad laborem nati sint, & tempus ad operandum à DEO concessum breve sit, sibi supra citatam Siracidis sententiam applicent: *Quodcumque potestis facere manus tua, instanter operari, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas*. Nam, ut S. Basilius in reg. 21. fusi. c. 4. advertit, *qui nobis vires idoneas ad laborandum suppeditavit, in die iudicii parem in laborando industriam repositi*.

PRO RUSTICO.

XXV. Ex occasione Thematis: *In sudore vultus tui vesceris pane tuo*. Gen. 3. proponi poterit hoc Epitaphium;

Siste gradum, Viator,
 Et vide oculis tuis,
 Quia Modicum laboravi,
 Et inveni mihi
 Multam requiem.
 Esto ergo & tu stabilis
 Et abundans
 In opere Domini semper sciens,
 Quia labor tuus,

Non est inanis

Coram Domino.

Circa quod inprimis ostendi potest, quàm sedulus fuerit Defunctus in laboribus suscipiendis & continuandis, ita ut cum veritate usurpare illud Psalmi 87. potuerit: *Pauper sum ego, & in laboribus à iuventute mea.* Deinde verò ostendatur, quàm magnam requiem invenerit, æternam scilicet felicitatem, cujus obtentæ sat clarum indicium sit labor talis pro DEO libenter & constanter susceptus, eò quòd DEUS petinde se erga nos gerat, sicut Cato Romanus erga Cives Romanos se gessisse memoratur, atque adeò sicut ille Civem electurus, manus sibi ostendi iussit; & si quidem delicatas admodum esse deprehendit, ineptum pro Cive iudicavit; se- cus verò sensit, si manus labore attritas vidit; ita & ipse DEUS eos potissimum in Cives cælestis Jerusalem admittat, quos manus attritas, id est, in laboribus pro DEO susceptis bene exercitatas habere advertit. Unde meritò S. Paulus 1. ad Cor. 15. hortatur: *Fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes, quòd labor vester non est inanis coram Domino.* Id quòd bene S. Arsenius agnovit, hinc, postquam diu in Monasterio vixisset, rogatus, in qua re maxime consideret? respondit: In eo, quòd homines fugi, quòd tacui, quòd flevi, at in eo potissimum, quòd laboravi, & meritò sanè, nam Sancti viri, teste S. Gregorio in moral. quot labores nunc veritati commendantes exhibent, eos iam remunerationis pignora intra Spei suæ cubiculum clausa tenent. Quanta autem sit ista remuneratio, DEUS ipse in quodam Societatis nostræ Coadjutore Murario ostendit, qui post mortem P. Petro Scargæ Rectori Collegij Vilnensis totus splendidus, sed in manibus præcipuè, apprensus dixit, causam tanti splendoris esse, quòd manibus illis specialiter pro DEI gloria laborasset. Sic nempe verificatur illud Sap. 10 *Iustum deduxit Dominus per vias rectas, honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius.* Excitentur ergo Auditores, ut & ipsi consilium Siracidis Eccl. 7. sequantur: *Non oderis laboriosa opera, & rusticationem creatam ab Altissimo; nam, ut idem c. 40. ait, vita sibi sufficientis operarii condulcorabitur, & in ea inveniet thesaurum.*

PRO

PRO MENDICO.

XXVI. Ex occasione Thematici: *Cæcus qui sedebat (sicut) viam mendicans*: proponi potest hoc Epitaphium:

Ein Bettler decket diese Erd /
Das Bettlen hat er gewohnet:
Darumb er auch jetzt Hilff begehrt /
Ach ihm sein Bitt befohnet!

Circa quod 1. ostendi potest, quàm verè, Defunctus, si fortè in Purgatorio detineatur, cæcus dici queat, utpote à visione beatifica etiamnum exclusus, atque adeò meritò illud Tobie c. 5. usurpare queat: *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* & præterea etiam tam gravibus tormentis subjectus crucior. Deinde verò ostendatur, qualem eleemosynam petat ab Auditoribus, scilicet ut precibus & Sacrificiis lectis vel auditis, aliisque similibus operibus eidem subveniant; quàm æquum sit proinde, ut illi promptè & liberaliter petita eleemosyna offeratur, cum plenè omnes conditiones, ob quas alicui Mendico libertas stips porrigitur, possideat; nam 1. est valde miserabilis, cum majores cruciatus, quàm sint omnia hujus Mundi tormenta, sustineat. 2. Est valde indigens; cum seipsum nullâ ratione juvare queat, sed omnem suam fiduciam in hominibus positam habeat. 3. Est valde dignus, cum sit ab omni jam culpa liber, atque adeò Sanctissimus, Deoque carissimus. 4. Est & gratissimus, cum agnoscat beneficij collati magnitudinem, utpote qui & gravitatem pœnarum in Purgatorio toleraturum expertus sit; & paulò post etiam visionis beatificæ dulcedinem sit experturus, atque adeò non quieturus, donec ipsos quoque suos Benefactores & liberatores tum ab eisdem pœnis liberet; tum ad eandem felicitatem perveniant. Excitentur proin Auditores, ut dicant cum S. Bernardo S. de negot. *Surgam in adiutorium illis, interpellabo gemitibus, implorabo suspiriis, orationibus intercedam, satisficiam Sacrificiis singulari, si fortè videat Dominus, & iudicet, & laborem convertat in requiem, miseriam in gloriam, verbera in coronam, his enim & huiusmodi officiis potest earum miseria relevari, & viri labor, destrui pœna.*